



Instituut voor de nationale rekeningen

# Nationale rekeningen

Deel 1 – Eerste raming van de jaarlijkse rekeningen 2008

#### Inhoud van de publicatie

De nationale rekeningen van België worden opgesteld volgens de definities van het Europees Systeem van nationale en regionale Rekeningen (ESR 1995).

Een eerste raming van de nationale rekeningen, grotendeels opgesteld op basis van de kwartaalrekeningen, verschijnt in april van het jaar dat volgt op het beschouwde jaar. De publicatie omvat de ontwikkeling van de belangrijkste jaaraggregaten van de nationale economie en de rekeningen van de gezamenlijke overheid, over de laatste tien jaar, gemeten in brutotermen. Ze bestaat uit twee hoofdstukken: het eerste geeft een korte synthese van de resultaten; in het tweede hoofdstuk zijn de verschillende statistische tabellen opgenomen (verdeling van het bruto binnenlands product volgens de invalshoeken toegevoegde waarde, bestedingen en inkomens; besparingen en vorderingensaldo van de nationale economie; werkzame personen en beloning van werknemers; ontvangsten, uitgaven en financieringsaldo van de overheid).

De rekeningen zijn opgesteld op basis van de op 15 april 2009 beschikbare gegevens, behalve de gegevens met betrekking tot de overheidsrekeningen, die op 31 maart 2009 werden afgesloten.

©Instituut voor de nationale rekeningen - Nationale Bank van België,  
Brussel

Alle rechten voorbehouden.  
De volledige of gedeeltelijke verveelvoudiging van deze brochure  
voor educatieve en niet-commerciële doeleinden is toegestaan mits  
bronvermelding.

ISSN 1784-2514 (print)  
ISSN 1784-2506 (online)

# Voorwoord

Deze publicatie bevat de eerste ramingen van het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) met betrekking tot de voornaamste aggregaten van de nationale rekeningen voor het jaar 2008. De resultaten berusten grotendeels op de gegevens uit de nationale kwartaalrekeningen.

De nationale rekeningen op jaarbasis, die de maatstaf vormen voor het meten van de economische resultaten in de loop van een bepaald jaar, worden uitgedrukt in brutotermen. Het aantal werkdagen kan evenwel van jaar tot jaar die resultaten beïnvloeden. Om de interpretatie van de eindresultaten te vergemakkelijken, werden de in de toelichting opgenomen tabellen derhalve aangevuld met voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, zoals dit gebeurt in de nationale kwartaalrekeningen.

De voorzitter van de Raad van Bestuur van het  
Instituut voor de Nationale Rekeningen

Lambert Verjus

Brussel, april 2009



# Inhoudstafel

Voorwoord	3
Inhoudstafel	5
Synthese	7
1. Algemene ontwikkeling van de economische activiteit in 2008	7
2. Oorsprong van het binnenlands product: uitsplitsing van de toegevoegde waarde	8
3. Besteding van het binnenlands product: belangrijkste bestedingscategoriën	8
4. Beschikbaar inkomen, besparingen en vorderingensaldo	9
5. Werkgelegenheid	11
6. Niet financiële rekeningen van de overheid	11
Tabellen	13
1. Oorsprong van het binnenlands product: bruto toegevoegde waarde per bedrijfstak	14
1.1 Ramingen tegen lopende prijzen	14
1.2 Ramingen in kettineuro's (referentiejaar 2006)	14
2. Besteding van het binnenlands product: belangrijkste bestedingscategoriën	15
2.1 Ramingen tegen lopende prijzen	15
2.2 Ramingen in kettineuro's (referentiejaar 2006)	15
3. Verdeling van het binnenlands product: belangrijkste inkomenscategoriën, ramingen tegen lopende prijzen	16
4. Beschikbaar inkomen, besparingen en vorderingenoverschot of -tekort	17
4.1 Ramingen tegen lopende prijzen	17
4.2 Reëel beschikbaar inkomen van de totale economie, ramingen in kettineuro's (referentiejaar 2006)	17
5. Arbeidsmarktstatistieken	18
5.1 Verdeling van de beloning van werknemers per bedrijfstak	18
5.2 Nationale werkgelegenheid : aantal zelfstandigen en werknemers	18
5.3 Binnenlandse werkgelegenheid: verdeling van het aantal werkzame personen per bedrijfstak	18
5.4 Arbeidsvolume per bedrijfstak: werknemers	18
6. Niet-financiële rekeningen van de overheid	18
6.1 Synoptische tabel van de ontvangsten, uitgaven en vorderingenoverschot of -tekort van de gezamenlijke overheid, ramingen tegen lopende prijzen	19
Publicaties van het INR en contactpersonen	21
Algemene opmerking	25
Conventionele tekens	27
Lijst van afkortingen	29



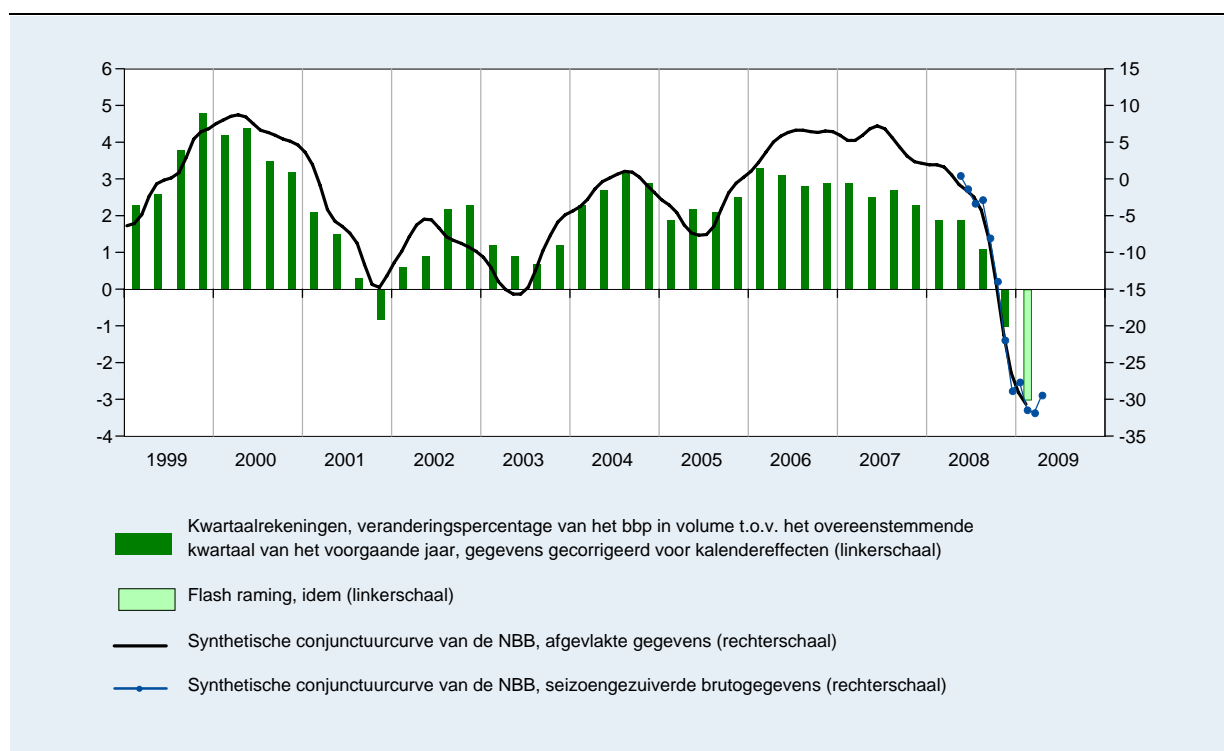
# Synthese

## 1. Algemene ontwikkeling van de economische activiteit in 2008

Sinds 2006 is een geleidelijke vertraging van de economische activiteit in België merkbaar. Net als in alle Europese landen hebben het verlies aan vaart van de wereldhandel, de prijsstijging van grondstoffen en de appreciatie van de euro deze vertraging veroorzaakt. In het vierde kwartaal van 2008 werden zowel de Belgische als de andere Europese economieën evenwel voluit getroffen door de zeer bruuske verslechtering van de algemene economische omstandigheden, in het verlengde van de wereldwijde financiële spanningen en de extreme toename hiervan vanaf september 2008.

Tegen deze moeilijke achtergrond is het bruto binnenlands product (bbp) naar volume over het geheel van 2008 met 1,1 pct. toegenomen. Gecorrigeerd voor kalendereffecten bleef de groei beperkt tot 1,0 pct.

**GRAFIEK 1**      **BBP EN CONJUNCTUURVERLOOP**



Bron: INR

## 2. Oorsprong van het binnenlands product: uitsplitsing van de toegevoegde waarde

De ontwikkeling van de toegevoegde waarde ging in alle bedrijfstakken achteruit.

In de diensten werd een matige groeivertraging opgetekend (1,7 pct. tegen 2,6 pct. in het voorgaande jaar). De neergang bleek meer uitgesproken in de bouw, waar de groei beperkt bleef tot 1,9 pct. tegen 3,6 pct. in 2007. In de industrie is de toegevoegde waarde zelfs met 0,5 pct. gedaald, terwijl ze nog met 2,6 pct. was gestegen het jaar voordien.

**TABEL 1 OORSPRONG VAN HET BINNENLANDS PRODUCT**  
(brutocijfers in volume, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	<i>p.m.</i> 2007 <i>vwd</i> <sup>1</sup>	<i>p.m.</i> 2008 <i>vwd</i> <sup>1</sup>
Landbouw, bosbouw, visserij	4,3	-7,6	5,3	-11,6	-4,3	3,4	-3,1	3,4	-3,1
Industrie	-0,8	-1,2	2,9	0,1	3,6	2,6	-0,5	2,5	-0,6
Bouwnijverheid	-1,5	0,9	3,5	3,7	8,4	3,6	1,9	3,5	1,3
Diensten	2,2	2,1	2,1	2,3	2,4	2,6	1,7	2,5	1,7
Bruto binnenlands product	1,5	1,0	3,0	1,8	3,0	2,8	1,1	2,6	1,0

Bron: INR

<sup>1</sup> Vwd: verbeterd voor de invloed van het aantal werkdagen en van de andere kalendereffecten

## 3. Besteding van het binnenlands product: belangrijkste bestedingscategorieën

De economische groei die in 2008 wordt opgetekend, steunt op zowel de binnenlandse vraag (particuliere consumptie, overheidsconsumptie, investeringen) als op de buitenlandse vraag (uitvoer van goederen en diensten).

Wat de binnenlandse bestedingen betreft, wordt het jaar 2008, net als in 2007, gekenmerkt door de forse groei van de bruto-investeringen in vaste activa door de ondernemingen (7,4 pct. in volume). De groeikracht ervan verminderde niettemin in het tweede halfjaar, samen met de afbrokkeling van de activiteitsvooruitzichten in een steeds ongunstiger binnenlandse- en buitenlandse conjunctuur.

De particulieren daarentegen hebben hun uitgaven gematigd, zowel hun consumptieve bestedingen (0,9 pct., tegen 2,1 pct. tijdens het voorgaande jaar) als hun investeringsuitgaven in nieuwbouw en renovatie (1,0 pct. na 1,3 pct. in 2007).

De consumptieve bestedingen van de overheid, van hun kant, zijn in 2008 met 2,1 pct. toegenomen, een vergelijkbaar tempo als in 2007.

Over het geheel van het jaar 2008 is het volume van de uitvoer van goederen en diensten toegenomen met 2,2 pct., dat is trager dan het voorgaande jaar (4,0 pct.). Dit resultaat verbergt een sterk schommelend verloop tijdens het jaar, met een versnelling in het eerste halfjaar, gevolgd door een afzwakking die zich uiteindelijk in een forse terugval doorzet in het vierde kwartaal. Gezien het hoge gehalte aan ingevoerde goederen in de uitvoer heeft het verloop van de uitvoer een weerslag gehad op de invoer van goederen en diensten. De toename van die invoer werd aanvankelijk versterkt door de kracht van de bedrijfsinvesteringen. De toename van de invoer, 3,3 pct., lag hoger dan deze van de uitvoer, waardoor het handelsverkeer met het buitenland een negatieve bijdrage leverde tot de bbp-groei (-1,0 procentpunt).



**TABEL 2 BESTEDING VAN HET BINNENLANDS PRODUCT**

(brutocijfers in volume, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	<i>p.m.</i> 2007 Vwd <sup>1</sup>	<i>p.m.</i> 2008 Vwd <sup>1</sup>
Consumptieve particuliere bestedingen	0,8	0,8	1,4	1,2	2,1	2,1	0,9	2,0	0,8
Consumptieve bestedingen van de overheid	2,9	2,1	1,8	0,4	0,1	2,3	2,1	2,3	2,1
Investerings in vaste activa	-2,2	-0,7	7,1	6,9	4,7	6,2	5,2	6,1	5,1
Investerings van de ondernemingen	-3,0	-2,5	7,0	4,6	5,5	8,6	7,4	8,5	7,1
Investerings in woongebouwen	-0,7	3,8	9,8	10,0	7,9	1,3	1,0	1,3	1,0
Overheidsinvesteringen	0,5	1,1	0,6	15,5	-10,6	3,4	1,5	3,4	1,5
Voorraadwijzigingen <sup>2</sup>	0,1	0,0	0,2	0,0	0,7	0,3	0,0	0,1	-0,1
Uitvoer van goederen en diensten	1,2	2,9	6,5	3,6	2,6	4,0	2,2	3,9	2,1
Invoer van goederen en diensten	0,2	2,9	6,6	4,1	2,7	4,6	3,3	4,4	3,3
Netto-uitvoer van goederen en diensten <sup>2</sup>	0,6	0,1	0,2	-0,2	0,0	-0,4	-1,0	-0,3	-0,9
Bruto binnenlands product	1,5	1,0	3,0	1,8	3,0	2,8	1,1	2,6	1,0

Bron: INR

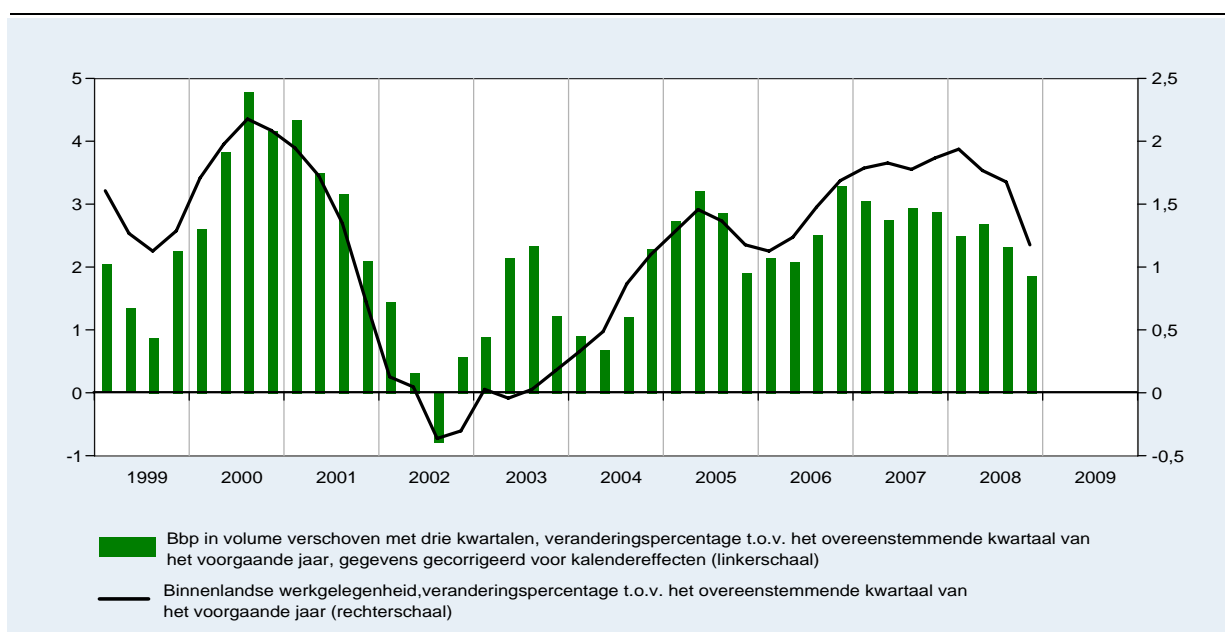
<sup>1</sup> Vwd : verbeterd voor de invloed van het aantal werkdagen en van de andere kalendereffecten.

<sup>2</sup> Bijdrage tot de bbp-groei.

## 4. Werkgelegenheid

Met een zekere vertraging – doorgaans twee tot drie kwartalen – die nodig is om het productievermogen aan te passen, werken de schommelingen van de economische activiteit door in het werkgelegenheidsverloop. De werkgelegenheid bleef het hele jaar 2008 tegen een vrij hoog tempo groeien. Finaal is de werkgelegenheid in 2008 met ongeveer 71 000 personen toegenomen tegenover ruim 77 000 personen in 2007.

**GRAFIEK 2 BBP EN WERKGELEGENHEID**



Bron: INR

In 2008 werden meer dan 64 000 extra arbeidsplaatsen voor loontrekkenden gecreëerd, voornamelijk in de diensten aan de ondernemingen en aan de gezinnen. Voor de zelfstandigen is het aantal nieuwe arbeidsplaatsen – circa 7 000 personen in 2008 – verder toegenomen, waarmee de sinds 2005 opgetekende trendwijziging werd verlengd.

**TABEL 3 BINNENLANDSE WERKGELEGENHEID**  
(jaargemiddelden, jaar-op-jaar veranderingen in duizenden personen)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aantal werkzame personen	-5,5	1,7	28,5	54,8	58,1	77,4	71,2
Loontrekkenden	1,4	6,0	28,2	47,0	50,8	69,4	64,1
Zelfstandigen	-6,8	-4,3	0,3	7,8	7,3	8,0	7,1

Bron: INR

## 5. Niet- financiële rekeningen van de overheid

Het financieringssaldo van de overheid volgens de procedure bij buitensporige tekorten vertoonde in 2008 een tekort van 1,2 pct. bbp.

De primaire uitgaven zijn in 2008 met 1,7 pct. bbp gestegen tot 46,2 pct. bbp. De rentelasten zijn dan weer met 0,1 pct. bbp teruggelopen. De ontvangsten, van hun kant, namen met 0,6 pct. bbp toe tot 48,7 pct. bbp.

Voorts doet een factor van technische aard zowel de ontvangsten als de uitgaven toenemen met nagenoeg 0,1 pct. bbp, met slechts een beperkt effect op het financieringssaldo. De vrije verzekering van de zelfstandigen tegen "kleine risico's" inzake gezondheidszorg is vanaf 2008 opgenomen in de verplichte verzekering en werd derhalve uitgebreid tot alle zelfstandigen. De uitkeringen "kleine risico's" die voordien ten laste kwamen van de ziekenfondsen worden thans toegekend door het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV). De voorheen door de verzekerden aan de ziekenfondsen betaalde bijdragen zijn thans opgenomen in de aan het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) gestorte verplichte sociale bijdragen. De subsidies van de Staat inzake "kleine risico's" worden toegekend aan het globaal financieel beheer van het RSVZ en worden dus behandeld als overheidsoverdrachten intern aan de gezamenlijke overheid.

De stijging van de primaire uitgaven is voornamelijk toe te schrijven aan de sociale uitkeringen (0,9 pct. bbp), de bezoldigingen (0,3 pct. bbp) en het intermediair verbruik (0,2 pct. bbp). De groei van de sociale uitkeringen en van de bezoldigingen is hoofdzakelijk het gevolg van de indexeringsmechanismen.

De forse toename van de schuldgraad van de overheid als gevolg van de kapitaalinjecties die in verscheidene Belgische financiële instellingen werden verricht in het kader van de financiële crisis beperkte de daling van de rentelasten in procenten bbp.

De groei van de ontvangsten is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de stijging van de fiscale en parafiscale ontvangsten (0,4 pct. bbp). De toename van de fiscale en parafiscale ontvangsten vloeit voort uit de nettostijging van de heffingen op de arbeidsinkomens, die zowel op het niveau van de personenbelasting als op het niveau van de sociale bijdragen werden opgetekend. Ze wordt deels gecompenseerd door de daling van de indirecte belastingen in het laatste kwartaal van het jaar.

**TABEL 4 UITGAVEN, ONTVANGSTEN EN SALDO VAN DE OVERHEID VOLGENS DE BUITENSPORIGE-TEKORTENPROCEDURE<sup>1</sup>**

(brutocijfers tegen lopende prijzen, miljoenen euro's)

	2004	2005	2006	2007	2008
Totale uitgaven	143.063	157.327	154.012	161.731	171.813
(in procenten bbp)	(49,4)	(52,1)	(48,4)	(48,3)	(49,9)
Primaire uitgaven	129.472	144.662	141.504	148.894	158.975
(in procenten bbp)	(44,7)	(47,9)	(44,5)	(44,5)	(46,2)
waarvan:					
Bezoldigingen	34.659	36.423	37.858	39.273	41.463
Sociale uitkeringen	66.398	68.965	70.947	74.651	80.045
Rentelasten	13.591	12.665	12.508	12.838	12.837
(in procenten bbp)	(4,7)	(4,2)	(3,9)	(3,8)	(3,7)
Totale ontvangsten	142.321	149.175	155.007	160.947	167.690
(in procenten bbp)	(49,1)	(49,4)	(48,7)	(48,1)	(48,7)
waarvan:					
Fiscale en parafiscale ontvangsten	128.619	133.835	139.453	145.023	150.531
(in procenten bbp)	(44,4)	(44,3)	(43,8)	(43,3)	(43,7)
Financieringssaldo volgens de buitensporige-tekortenprocedure	-741	-8.152	995	-785	-4.123
(in procenten bbp)	(-0,3)	(-2,7)	(0,3)	(-0,2)	(-1,2)
Primair saldo	12.850	4.513	13.503	12.053	8.715
(in procenten bbp)	(4,4)	(1,5)	(4,2)	(3,6)	(2,5)
Overheidsschuld (Maastricht-definitie)	273.356	278.587	279.669	281.183	308.739
(in procenten bbp)	(94,4)	(92,2)	(87,9)	(84,0)	(89,7)

Bron: INR

<sup>1</sup> In het kader van de procedure bij buitensporige tekorten werd het financieringssaldo gecorrigeerd om rekening te houden met de netto rentebetalingen uit hoofde van swapovereenkomsten en termijncontracten met rentevaststelling na afloop.



## Tabellen

# 1 OORSPRONG VAN HET BINNENLANDS PRODUCT: BRUTO TOEGEVOEGDE WAARDE PER BEDRIJFSTAK

## 1.1 RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	2.743	3.096	3.060	2.820	2.753	2.869	2.242	2.229	2.352	2.360
Nijverheid	46.734	49.339	49.011	49.497	48.889	50.818	51.647	54.465	55.601	54.898
Bouwnijverheid	10.627	11.118	11.381	11.408	11.938	12.448	12.988	14.366	15.728	16.324
Diensten										
Handel, vervoer en verkeer	45.727	47.314	49.932	52.448	55.636	59.045	62.054	64.586	68.332	70.739
Financiële diensten, immobiëlen, huur en diensten aan bedrijven	57.522	62.279	65.185	67.132	68.381	72.113	76.271	81.140	86.526	90.419
Overheid en onderwijs	29.126	30.126	31.415	33.338	34.694	35.703	37.580	39.000	40.447	42.525
Andere diensten	19.495	20.540	21.475	22.374	23.464	24.708	26.079	27.274	28.913	30.049
Productgebonden belastingen min subsidies	26.276	27.929	27.425	28.636	28.971	31.926	33.250	35.164	37.017	36.892
<b>Bruto binnenlands product tegen marktprijzen</b>	<b>238.248</b>	<b>251.741</b>	<b>258.883</b>	<b>267.652</b>	<b>274.726</b>	<b>289.629</b>	<b>302.112</b>	<b>318.223</b>	<b>334.917</b>	<b>344.206</b>

## 1.2 RAMINGEN IN KETTINGEURO'S (REFERENTIEJAAR 2006)

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	2.637	2.749	2.598	2.710	2.503	2.635	2.328	2.229	2.304	2.234
Nijverheid	49.642	52.045	52.034	51.599	50.985	52.486	52.559	54.465	55.866	55.595
Bouwnijverheid	11.613	12.284	12.411	12.223	12.338	12.773	13.250	14.366	14.889	15.166
Diensten										
Handel, vervoer en verkeer	57.552	58.192	59.976	61.455	63.708	64.922	64.280	64.586	67.612	68.074
Financiële diensten, immobiëlen, huur en diensten aan bedrijven	64.075	66.947	68.165	70.078	70.900	72.920	77.222	81.140	82.963	85.381
Overheid en onderwijs	35.572	36.413	36.609	37.212	37.685	38.092	38.617	39.000	39.161	39.567
Andere diensten	23.931	25.019	25.391	25.519	25.958	26.389	26.926	27.274	27.836	28.275
Productgebonden belastingen min subsidies	29.941	31.386	30.275	31.017	30.833	33.356	33.861	35.164	36.362	36.089
<b>Bruto binnenlands product tegen marktprijzen</b>	<b>274.863</b>	<b>285.157</b>	<b>287.420</b>	<b>291.757</b>	<b>294.649</b>	<b>303.388</b>	<b>308.993</b>	<b>318.223</b>	<b>326.995</b>	<b>330.503</b>

## 2 BESTEDING VAN HET BINNENLANDS PRODUCT: BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN

### 2.1 RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<b>Consumptieve particuliere bestedingen <sup>1</sup></b>	<b>126.369</b>	<b>135.726</b>	<b>140.300</b>	<b>143.227</b>	<b>146.763</b>	<b>152.641</b>	<b>158.951</b>	<b>166.819</b>	<b>175.029</b>	<b>184.163</b>
<b>Consumptieve bestedingen van de overheid</b>	<b>51.252</b>	<b>53.678</b>	<b>56.378</b>	<b>60.303</b>	<b>63.212</b>	<b>65.981</b>	<b>69.054</b>	<b>71.287</b>	<b>74.310</b>	<b>79.663</b>
Bruto binnenlandse kapitaalvorming										
Bruto kapitaalvorming	49.114	52.447	52.867	51.389	51.657	56.770	61.519	66.815	72.518	78.081
Bruto-investeringen van de ondernemingen, zelfstandigen en IZW's	33.431	36.080	37.076	35.126	34.700	37.827	39.879	43.278	47.728	52.338
Bruto-investeringen in woongebouwen <sup>2</sup>	11.025	11.433	11.392	11.818	12.409	14.270	16.199	18.405	19.351	20.125
Bruto-investeringen van de overheid	4.658	4.934	4.399	4.446	4.549	4.674	5.441	5.133	5.439	5.618
Voorraadverandering	1.161	2.508	180	62	810	1.828	1.353	3.506	3.077	4.033
<b>Netto-uitvoer van goederen en diensten (uitvoer - invoer)</b>	<b>10.353</b>	<b>7.382</b>	<b>9.159</b>	<b>12.672</b>	<b>12.284</b>	<b>12.408</b>	<b>11.235</b>	<b>9.796</b>	<b>9.984</b>	<b>-1.735</b>
Totale uitvoer	179.471	213.080	219.555	220.969	222.528	242.700	261.658	277.694	297.419	316.913
Totale invoer	169.119	205.698	210.396	208.298	210.244	230.291	250.423	267.898	287.434	318.649
<b>Bruto binnenlands product tegen marktprijzen</b>	<b>238.248</b>	<b>251.741</b>	<b>258.883</b>	<b>267.652</b>	<b>274.726</b>	<b>289.629</b>	<b>302.112</b>	<b>318.223</b>	<b>334.917</b>	<b>344.206</b>

<sup>1</sup> Consumptieve bestedingen van de huishoudens en de instellingen zonder winsttoegmerk (IZW's).

<sup>2</sup> Renovatiewerken, registratierechten en kosten van notariële akten inbegrepen.

### 2.2 RAMINGEN IN KETTINGEURO'S (REFERENTIEJAAR 2006)

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<b>Consumptieve particuliere bestedingen <sup>1</sup></b>	<b>149.292</b>	<b>154.992</b>	<b>156.676</b>	<b>157.946</b>	<b>159.283</b>	<b>161.442</b>	<b>163.431</b>	<b>166.819</b>	<b>170.267</b>	<b>171.800</b>
<b>Consumptieve bestedingen van de overheid</b>	<b>62.922</b>	<b>64.772</b>	<b>66.300</b>	<b>68.230</b>	<b>69.674</b>	<b>70.932</b>	<b>71.222</b>	<b>71.287</b>	<b>72.962</b>	<b>74.503</b>
Bruto binnenlandse kapitaalvorming										
Bruto kapitaalvorming	54.779	57.261	57.397	56.126	55.716	59.690	63.797	66.815	70.959	74.680
Bruto-investeringen van de ondernemingen, zelfstandigen en IZW's	35.364	37.487	38.715	37.549	36.621	39.199	41.015	43.278	47.013	50.492
Bruto-investeringen in woongebouwen <sup>2</sup>	14.184	14.321	13.700	13.606	14.116	15.499	17.050	18.405	18.639	18.820
Bruto-investeringen van de overheid	5.355	5.484	4.861	4.887	4.940	4.970	5.740	5.133	5.307	5.387
Voorraadverandering	2.662	2.942	486	746	781	1.323	1.353	3.506	4.372	4.438
<b>Netto-uitvoer van goederen en diensten (uitvoer - invoer)</b>	<b>6.546</b>	<b>6.644</b>	<b>7.872</b>	<b>9.673</b>	<b>9.948</b>	<b>10.552</b>	<b>9.810</b>	<b>9.796</b>	<b>8.436</b>	<b>5.163</b>
Totale uitvoer	215.398	233.456	235.500	238.212	245.223	261.283	270.625	277.694	288.694	294.994
Totale invoer	208.794	227.178	227.731	228.200	234.930	250.381	260.764	267.898	280.258	289.472
<b>Bruto binnenlands product tegen marktprijzen</b>	<b>274.863</b>	<b>285.157</b>	<b>287.420</b>	<b>291.757</b>	<b>294.649</b>	<b>303.388</b>	<b>308.993</b>	<b>318.223</b>	<b>326.995</b>	<b>330.503</b>

<sup>1</sup> Consumptieve bestedingen van de huishoudens en de instellingen zonder winsttoegmerk (IZW's).

<sup>2</sup> Renovatiewerken, registratierechten en kosten van notariële akten inbegrepen.

3 VERDELING VAN HET BINNENLANDS PRODUCT: BELANGRIJKSTE INKOMENSCATEGORIEËN, RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<b>Beloning van werknemers</b>	<b>122.221</b>	<b>127.862</b>	<b>134.956</b>	<b>140.156</b>	<b>142.751</b>	<b>146.627</b>	<b>151.657</b>	<b>158.889</b>	<b>168.027</b>	<b>176.780</b>
Lonen	90.271	95.127	100.439	103.415	105.163	108.118	112.340	117.829	124.165	130.850
Sociale premies	31.950	32.735	34.517	36.740	37.588	38.509	39.318	41.061	43.862	45.930
<b>Bruto exploitatieoverschot en bruto gemengd inkomen <sup>1</sup></b>	<b>86.791</b>	<b>93.151</b>	<b>93.578</b>	<b>95.938</b>	<b>99.905</b>	<b>108.049</b>	<b>115.021</b>	<b>121.913</b>	<b>129.018</b>	<b>129.913</b>
Netto belastingen op productie en invoer	29.236	30.728	30.350	31.559	32.070	34.953	35.434	37.421	37.873	37.512
<b>Bruto binnenlands inkomen tegen marktprijzen</b>	<b>238.248</b>	<b>251.741</b>	<b>258.883</b>	<b>267.652</b>	<b>274.726</b>	<b>289.629</b>	<b>302.112</b>	<b>318.223</b>	<b>334.917</b>	<b>344.206</b>

<sup>1</sup> Met inbegrip van het verbruik van vaste activa (afschrijvingen).



#### 4 BESCHIKBAAR INKOMEN, BESPARINGEN EN VORDERINGENOVERSCHOT OF -TEKORT

##### 4.1 RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<b>Bruto binnenlands inkomen tegen marktprijzen</b>	<b>238.249</b>	<b>251.741</b>	<b>258.883</b>	<b>267.652</b>	<b>274.726</b>	<b>289.629</b>	<b>302.112</b>	<b>318.223</b>	<b>334.917</b>	<b>344.206</b>
Saldo van de primaire inkomens van/naar het buitenland	4.664	5.694	3.922	3.384	3.804	2.616	1.421	2.094	1.827	1.377
<b>Bruto nationaal inkomen</b>	<b>242.912</b>	<b>257.435</b>	<b>262.806</b>	<b>271.036</b>	<b>278.530</b>	<b>292.244</b>	<b>303.533</b>	<b>320.318</b>	<b>336.744</b>	<b>345.583</b>
Verbruik van vaste activa	35.660	37.617	39.974	41.259	42.997	44.982	46.309	47.875	50.473	53.529
<b>Netto nationaal inkomen</b>	<b>207.253</b>	<b>219.818</b>	<b>222.832</b>	<b>229.777</b>	<b>235.534</b>	<b>247.262</b>	<b>257.224</b>	<b>272.443</b>	<b>286.271</b>	<b>292.054</b>
Saldo van de inkomensoverdrachten van/naar het buitenland	-2.654	-2.541	-2.489	-2.789	-3.738	-4.000	-3.939	-3.847	-3.685	-4.521
<b>Netto nationaal beschikbaar inkomen</b>	<b>204.599</b>	<b>217.278</b>	<b>220.342</b>	<b>226.988</b>	<b>231.796</b>	<b>243.262</b>	<b>253.285</b>	<b>268.595</b>	<b>282.586</b>	<b>287.533</b>
Nationale consumptie	177.621	189.404	196.677	203.530	209.975	218.622	228.005	238.106	249.338	263.827
<b>Netto nationale besparingen</b>	<b>26.978</b>	<b>27.874</b>	<b>23.665</b>	<b>23.458</b>	<b>21.821</b>	<b>24.640</b>	<b>25.280</b>	<b>30.490</b>	<b>33.248</b>	<b>23.706</b>
Investerings in vaste activa	49.114	52.447	52.867	51.389	51.657	56.770	61.519	66.815	72.518	78.081
Voorraadverandering	1.161	2.508	180	62	810	1.828	1.353	3.506	3.077	4.033
Saldo van de kapitaaltransacties met het buitenland	-42	-209	-496	-364	-71	-53	-161	-74	-250	-416
<b>Vorderingenoverschot (+)/-tekort (-) van de totale economie</b>	<b>12.281</b>	<b>10.209</b>	<b>10.122</b>	<b>12.818</b>	<b>12.167</b>	<b>10.867</b>	<b>8.400</b>	<b>8.034</b>	<b>6.953</b>	<b>-6.624</b>

##### 4.2 REËEL BESCHIKBAAR INKOMEN VAN DE TOTALE ECONOMIE, RAMINGEN IN KETTINGEURO'S (REFERENTIEJAAR 2006)

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<b>Bruto binnenlands inkomen tegen marktprijzen</b>	<b>274.863</b>	<b>285.157</b>	<b>287.420</b>	<b>291.757</b>	<b>294.649</b>	<b>303.388</b>	<b>308.993</b>	<b>318.223</b>	<b>326.995</b>	<b>330.503</b>
Ruilvoetwinst of -verlies <sup>1</sup>	6.255	2.527	2.820	4.259	3.206	2.270	1.690	0	1.353	-7.118
<b>Reëel bruto binnenlands inkomen</b>	<b>281.118</b>	<b>287.683</b>	<b>290.240</b>	<b>296.016</b>	<b>297.855</b>	<b>305.658</b>	<b>310.683</b>	<b>318.223</b>	<b>328.348</b>	<b>323.385</b>
Saldo van de reële primaire inkomens van/naar het buitenland	5.503	6.507	4.397	3.742	4.125	2.761	1.461	2.094	1.791	1.311
<b>Reëel bruto nationaal inkomen</b>	<b>286.621</b>	<b>294.191</b>	<b>294.638</b>	<b>299.758</b>	<b>301.980</b>	<b>308.418</b>	<b>312.144</b>	<b>320.318</b>	<b>330.139</b>	<b>324.696</b>
Verbruik van vaste activa	39.498	40.812	42.234	43.708	45.031	47.110	47.814	47.875	49.550	51.737
<b>Reëel netto nationaal inkomen</b>	<b>247.378</b>	<b>253.620</b>	<b>252.559</b>	<b>256.155</b>	<b>257.001</b>	<b>261.315</b>	<b>264.336</b>	<b>272.443</b>	<b>280.589</b>	<b>272.959</b>
Saldo van de reële inkomensoverdrachten van/naar het buitenland	-3.125	-2.894	-2.780	-3.076	-4.052	-4.222	-4.050	-3.848	-3.612	-4.258
<b>Netto nationaal beschikbaar inkomen</b>	<b>244.253</b>	<b>250.726</b>	<b>249.779</b>	<b>253.078</b>	<b>252.949</b>	<b>257.094</b>	<b>260.285</b>	<b>268.595</b>	<b>276.977</b>	<b>268.701</b>

<sup>1</sup> Het bruto binnenlands product tegen vaste prijzen meet het geheel van de door de economie geproduceerde toegevoegde waarde naar volume. Het reële inkomen van de ingezetenen hangt af van dat productievolume, maar eveneens van de koers waartegen de uitvoer kan worden verhandeld tegen de invoer uit het buitenland. Indien de ruilvoet verbetert, is zodoende minder uitvoer nodig bij de aankoop van een gegeven invoervolume: via een handelsoverschot komt het reële binnenlandse inkomen hoger uit dan het bruto binnenlands product tegen vaste prijzen. Het handelsoverschot of, eventueel, -deficit is immers gelijk aan het lopende saldo van de uitvoer en de invoer gedeïfereerd met een prijsindexcijfer en verminderd met het verschil tussen de gedeïfereerde waarde van de uitvoer en de gedeïfereerde waarde van de invoer.

## 5 ARBEIDSMARKTSTATISTIEKEN

### 5.1 VERDELING VAN DE BELONING VAN WERKNEMERS PER BEDRIJFSTAK

(binnenlands concept, miljoenen euro's, bruto gegevens)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	400	403	428	461	494	522	533	568	611	645
Nijverheid	29.096	29.569	30.765	30.971	30.631	30.969	31.061	31.950	33.236	33.877
Bouwnijverheid	6.205	6.517	6.748	6.807	6.881	7.082	7.199	7.733	8.250	8.766
Diensten	86.521	91.374	97.014	101.916	104.745	108.054	112.864	118.639	125.930	133.493
Handel, vervoer en verkeer	26.573	27.779	29.511	31.063	31.850	32.723	33.622	35.348	37.705	39.835
Financiële diensten, immobiëlen, huur en diensten aan bedrijven	20.082	21.980	23.616	23.984	24.036	24.927	26.123	27.932	30.363	32.156
Overheid en onderwijs	26.711	27.687	28.909	30.764	32.017	32.923	34.704	36.033	37.388	39.473
Andere diensten	13.155	13.928	14.978	16.105	16.843	17.481	18.415	19.326	20.474	22.030
<b>Totale beloning van werknemers</b>	<b>122.221</b>	<b>127.862</b>	<b>134.956</b>	<b>140.156</b>	<b>142.751</b>	<b>146.627</b>	<b>151.657</b>	<b>158.889</b>	<b>168.027</b>	<b>176.780</b>

### 5.2 NATIONALE WERKGELEGENHEID: AANTAL ZELFSTANDIGEN EN WERKNEMERS

(duizenden personen, bruto gegevens)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Zelfstandigen	699,2	694,9	690,4	683,5	679,2	679,6	687,3	694,6	702,6	709,7
Werknemers	3.361,9	3.446,6	3.509,5	3.510,5	3.517,8	3.547,7	3.595,4	3.648,7	3.719,1	3.783,8
<b>Totaal aantal werkzame personen</b>	<b>4.061,1</b>	<b>4.141,6</b>	<b>4.199,8</b>	<b>4.194,0</b>	<b>4.197,0</b>	<b>4.227,3</b>	<b>4.282,7</b>	<b>4.343,3</b>	<b>4.421,7</b>	<b>4.493,5</b>

### 5.3 BINNENLANDSE WERKGELEGENHEID: VERDELING VAN HET AANTAL WERKZAME PERSONEN PER BEDRIJFSTAK

(duizenden personen, bruto gegevens)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	98,9	94,8	91,9	89,1	86,3	85,0	84,5	84,2	82,9	81,7
Nijverheid	681,5	687,1	692,3	667,8	649,4	636,0	629,0	624,0	619,8	619,1
Bouwnijverheid	234,9	239,8	243,3	238,2	236,2	235,9	239,3	248,4	257,8	263,9
Diensten	2.996,7	3.069,8	3.122,4	3.149,4	3.174,3	3.217,6	3.276,5	3.331,0	3.404,4	3.471,4
Handel, vervoer en verkeer	990,6	1.001,2	1.019,1	1.015,5	1.018,6	1.027,1	1.041,8	1.043,5	1.058,3	1.071,0
Financiële diensten, immobiëlen, huur en diensten aan bedrijven	700,9	739,2	750,5	757,8	754,8	771,9	791,3	825,7	866,7	900,3
Overheid en onderwijs	701,3	706,1	714,3	726,2	735,7	745,6	760,1	766,9	769,4	772,1
Andere diensten	603,9	623,3	638,5	649,9	665,2	673,0	683,3	694,9	710,0	728,0
<b>Totale binnenlandse werkgelegenheid</b>	<b>4.012,0</b>	<b>4.091,4</b>	<b>4.149,9</b>	<b>4.144,4</b>	<b>4.146,1</b>	<b>4.174,6</b>	<b>4.229,4</b>	<b>4.287,5</b>	<b>4.365,0</b>	<b>4.436,1</b>

### 5.4 ARBEIDSVOLUME PER BEDRIJFSTAK : WERKNEMERS

(miljoenen uren, voor kalendereffecten gezuiverde gegevens)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	27,5	29,4	29,6	31,1	33,0	35,1	35,5	36,5	38,1	38,9
Nijverheid	1.031,6	1.046,9	1.048,0	1.005,5	971,8	954,4	938,4	936,0	929,4	919,8
Bouwnijverheid	284,6	295,4	296,5	283,7	281,3	282,1	279,8	293,0	304,7	311,6
Diensten										
Handel, vervoer en verkeer	1.162,4	1.198,4	1.223,6	1.221,4	1.227,9	1.231,2	1.237,6	1.252,3	1.286,3	1.297,1
Financiële diensten, immobiëlen, huur en diensten aan bedrijven	668,5	719,1	738,2	731,9	727,7	749,5	774,8	812,6	862,1	891,1
Overheid en onderwijs	985,4	1.006,1	1.019,8	1.036,9	1.048,2	1.067,6	1.088,0	1.095,5	1.100,7	1.104,4
Andere diensten	677,4	703,4	720,8	746,4	768,5	778,2	792,0	802,2	818,2	843,3
Totaal Diensten	3.493,7	3.627,1	3.702,4	3.736,7	3.772,3	3.826,6	3.892,4	3.962,6	4.067,2	4.135,8
<b>Totaal aantal uren</b>	<b>4.837,4</b>	<b>4.998,8</b>	<b>5.076,4</b>	<b>5.057,1</b>	<b>5.058,4</b>	<b>5.098,1</b>	<b>5.146,0</b>	<b>5.228,0</b>	<b>5.339,4</b>	<b>5.406,1</b>

## 6 NIET-FINANCIËLE REKENINGEN VAN DE OVERHEID

## 6.1 SYNOPTISCHE TABEL VAN DE ONTVANGSTEN, UITGAVEN EN VORDERINGENOVERSCHOT OF -TEKORT VAN DE GEZAMENLIJKE OVERHEID, RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<b>Ontvangsten</b>										
Fiscale en parafiscale ontvangsten	106.585,1	111.763,8	115.064,2	119.518,6	121.410,3	128.619,0	133.834,6	139.453,4	145.022,5	150.531,2
Directe belastingen	40.311,9	42.969,3	44.733,3	45.817,5	45.797,7	48.354,1	51.137,7	52.461,9	54.454,6	56.881,8
Huishoudens	32.108,1	34.322,3	36.125,5	37.091,0	37.237,7	38.490,9	40.059,9	40.013,1	41.571,2	44.631,5
Vennootschappen	7.997,4	8.362,7	8.370,6	8.449,4	8.214,8	9.592,4	10.853,4	12.221,6	12.639,4	12.065,8
Andere sectoren	206,4	284,3	237,2	277,1	345,2	270,8	224,4	227,2	244,0	184,5
Indirecte belastingen	31.266,8	32.514,5	32.404,4	33.875,3	34.893,3	37.530,2	39.352,0	41.743,7	42.809,9	43.170,2
Werkelijke sociale premies	33.984,2	35.105,2	36.720,3	38.558,7	39.318,8	40.549,6	41.464,3	43.086,6	45.533,0	48.101,4
Kapitaalbelastingen	1.022,2	1.174,8	1.206,2	1.267,1	1.400,5	2.185,1	1.880,6	2.161,2	2.225,0	2.377,8
Toegerekende sociale premies	5.025,3	5.269,8	5.566,5	5.949,5	6.053,2	6.277,7	6.435,3	6.793,6	7.130,0	7.600,9
Ontvangen rente	756,4	781,3	1.088,0	886,3	827,2	626,5	599,4	656,2	707,2	836,8
Ander inkomen uit vermogen	1.199,5	1.671,6	1.890,5	1.654,5	1.501,5	1.038,7	1.370,7	1.232,5	1.379,7	1.648,5
Inkomenoverdrachten afkomstig van andere sectoren	890,1	796,2	982,4	939,9	989,7	918,3	1.164,2	1.306,0	1.123,5	1.216,7
Lopende verkopen van geproduceerde goederen en diensten	3.210,9	3.306,6	3.658,8	4.162,5	4.389,9	4.566,2	4.960,6	5.341,6	5.478,1	5.745,1
Kapitaaloverdrachten afkomstig van andere sectoren	467,1	130,7	238,4	156,0	5.233,4	275,0	810,2	223,9	105,9	110,8
<b>Totaal Ontvangsten</b>	<b>118.134,4</b>	<b>123.720,0</b>	<b>128.488,8</b>	<b>133.267,3</b>	<b>140.405,2</b>	<b>142.321,4</b>	<b>149.175,0</b>	<b>155.007,2</b>	<b>160.946,9</b>	<b>167.689,9</b>
<b>Uitgaven</b>										
Lopende uitgaven exclusief rentelasten	95.429,5	99.044,6	104.065,3	111.233,1	117.322,9	122.070,8	128.476,5	133.281,2	139.402,5	149.443,8
Beloning van werknemers	28.031,9	29.039,0	30.326,2	32.531,5	33.833,1	34.659,4	36.423,2	37.857,8	39.273,4	41.463,2
Intermediair verbruik en betaalde belastingen	7.774,9	8.192,9	8.687,7	10.098,8	10.291,4	10.608,3	10.890,4	11.439,5	11.831,1	12.908,2
Subsidies aan bedrijven	3.045,6	3.199,1	3.334,6	3.344,7	3.818,1	3.539,2	4.954,9	5.603,3	6.543,4	7.285,4
Sociale uitkeringen	51.679,6	53.736,9	56.506,1	59.654,1	63.108,8	66.397,8	68.965,4	70.946,8	74.650,5	80.045,4
In geld	37.107,2	38.170,4	39.770,4	42.274,0	44.231,2	45.939,0	47.451,5	48.953,2	51.441,0	54.690,0
In natura door marktproducenten	14.572,4	15.566,5	16.735,7	17.380,1	18.877,6	20.458,8	21.513,9	21.993,6	23.209,5	25.355,4
Inkomenoverdrachten aan huishoudens en IZWs	2.245,7	2.245,1	2.391,1	2.515,9	2.819,6	3.118,2	3.314,0	3.429,2	3.675,5	3.999,1
Inkomenoverdrachten aan vennootschappen	633,4	625,4	652,8	661,0	664,6	670,9	699,0	717,8	178,5	188,3
Inkomenoverdrachten aan het buitenland	2.018,4	2.006,2	2.166,8	2.427,1	2.787,3	3.077,0	3.229,6	3.286,8	3.250,1	3.554,3
Rentelasten	16.332,4	16.708,6	16.846,8	15.453,5	14.713,2	13.913,9	13.068,4	12.730,8	12.988,0	13.005,6
Kapitaaluitgaven	7.796,7	8.031,1	6.543,3	6.880,4	8.750,1	7.400,7	16.185,6	8.222,7	9.491,2	9.531,5
Bruto-investeringen in vaste activa	4.658,0	4.934,3	4.399,2	4.445,9	4.548,6	4.674,0	5.440,9	5.132,8	5.438,6	5.617,6
Andere netto-aankopen van niet-financiële activa	20,2	7,2	-370,3	-155,7	23,7	22,6	-49,4	-403,5	34,5	35,7
Kapitaaloverdrachten aan andere sectoren	3.118,5	3.089,6	2.514,4	2.590,2	4.177,8	2.704,1	10.794,1	3.493,4	4.018,1	3.878,1
<b>Totaal Uitgaven</b>	<b>119.558,6</b>	<b>123.784,3</b>	<b>127.455,4</b>	<b>133.567,0</b>	<b>140.786,2</b>	<b>143.385,4</b>	<b>157.730,5</b>	<b>154.234,7</b>	<b>161.881,7</b>	<b>171.980,8</b>
<b>Brutobesparingen</b>	<b>4.883,2</b>	<b>6.661,2</b>	<b>6.132,0</b>	<b>5.157,6</b>	<b>1.735,2</b>	<b>3.876,6</b>	<b>4.939,3</b>	<b>6.610,1</b>	<b>6.225,5</b>	<b>2.752,0</b>
<b>Vorderingenoverschot (+) of -tekort (-)</b>	<b>-1.424,2</b>	<b>-64,3</b>	<b>1.033,4</b>	<b>-299,7</b>	<b>-381,0</b>	<b>-1.064,0</b>	<b>-8.555,5</b>	<b>772,5</b>	<b>-934,8</b>	<b>-4.290,9</b>
<b>Primair saldo</b>	<b>14.908,2</b>	<b>16.644,3</b>	<b>17.880,2</b>	<b>15.153,8</b>	<b>14.332,2</b>	<b>12.849,9</b>	<b>4.512,9</b>	<b>13.503,3</b>	<b>12.053,2</b>	<b>8.714,7</b>
<b>p.m. Vorderingenoverschot (+) / of -tekort (-) volgens de Procedure van Buitensporige Tekorten</b>	<b>-1.406,5</b>	<b>41,0</b>	<b>1.172,7</b>	<b>-122,7</b>	<b>-170,4</b>	<b>-741,4</b>	<b>-8.152,1</b>	<b>995,1</b>	<b>-784,5</b>	<b>-4.122,7</b>
p.m. Indirecte belastingen (incl. de belastingen afgegaan aan de instellingen van de Europese Unie)	33.139,0	34.621,2	34.418,2	35.613,9	36.754,2	39.303,7	41.280,0	43.816,9	45.068,8	45.450,6



# Publicaties van het INR en contactpersonen

Het Instituut voor de nationale rekeningen publiceert naast de belangrijkste aggregaten nog andere cijfers uit de nationale en regionale rekeningen. De overgrote meerderheid van de gegevens wordt verspreid op papier, maar alle publicaties zijn beschikbaar in pdf-formaat via de link:

<http://www.nbb.be/doc/DQ/N/planningPapPub.htm>

De cijfergegevens kunnen worden opgevraagd via de interactieve databank Belgostat online. Hieronder volgt per publicatie een korte beschrijving.

## 1. Gedetailleerde nationale rekeningen

De publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen verschijnt eind september (een versie op papier is beschikbaar eind oktober). Zij bestaat uit gedetailleerde tabellen met de samenstelling en verdeling van het binnenlands product, de productie- en inkomensvormingsrekening alsook de werkgelegenheid en de investeringen per bedrijfstak, de consumptieve bestedingen van de huishoudens per product, de sectorrekeningen, de uitgaven van de overheid naar functies en transacties en de cijfergegevens met betrekking tot de kapitaalgoederenvoorraad.

## 2. Kwartaalrekeningen en eerste raming van de jaarrekeningen

De kwartaalrekeningen bevatten de eerste ramingen van de voornaamste nationale aggregaten en van de rekeningen van de overheid. Zij verschijnen vier maal per jaar, 120 dagen na het verloop van het kwartaal waarop de rekeningen betrekking hebben. Samen met de resultaten van het vierde kwartaal verschijnt de eerste schatting van de jaarrekeningen, die grotendeels gebaseerd is op de kwartaalrekeningen.

In de kwartaalrekeningen, die volledig consistent zijn met de nationale jaarrekeningen, worden de belangrijkste aggregaten uit zowel het bestedings-, inkomens- als productieoogpunt gepresenteerd. Zij bevatten ook de voornaamste saldi uit de sectorrekeningen. Ook de werkgelegenheid, de arbeidsvolume van de loontrekkenden en de beloning van werknemers per bedrijfstak wordt geschat.

Teneinde zo snel mogelijk cijfers betreffende het meest recente kwartaal ter beschikking te stellen, verschijnt reeds na 30 dagen een flash-raming van de bbp-groei (zowat 50 dagen in het geval van het vierde kwartaal). Deze wordt wel niet opgesplitst naar de verschillende deelcomponenten van het bbp. Een eerste raming van deze opsplitsing en van de andere aggregaten van de economie wordt 70 dagen na het einde van het kwartaal verspreid.

### 3. Rekeningen van de overheid

De kwartaalrekeningen van de overheid worden samen met de voornaamste aggregaten verspreid (zie punt 2).

Jaarlijks worden twee ramingen van de jaarrekeningen van de overheid opgesteld, waarvan de resultaten worden gepubliceerd op de website van de Nationale Bank van België.

In de maand april volgend op het referentiejaar wordt een eerste raming gepubliceerd in de vorm van tabellen van ontvangsten en uitgaven van de overheid.

De tweede raming, die in de maand september wordt verspreid, omvat de volledige rekeningen van de overheid en haar subsectoren. Die versie bevat de gegevens die nodig zijn voor de analyse van de overheidsfinanciën en hun verhouding tot de rest van de economie. Deze rekeningen worden overgenomen in de publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen.

### 4. Aanbod- en gebruikstabellen

In het begin van ieder jaar verschijnen de aanbod- en gebruikstabellen. Zij geven een beeld van de structuur van de productiekosten, van het inkomen dat wordt gegenereerd in het productieproces en van de goederen- en dienstenstromen die ofwel uit binnenlandse productie voortvloeien ofwel het resultaat zijn van in- en uitvoer.

### 5. Regionale rekeningen: aggregaten per bedrijfstak en rekening van de huishoudens

In het begin van ieder jaar verschijnen de jaarlijkse regionale rekeningen. Zij verdelen per gewest, provincie en arrondissement meerdere variabelen uit de nationale rekeningen, waarmee ze volledig consistent zijn.

Naast de regionale bruto toegevoegde waarde en beloning van werknemers, bevat de publicatie ook de geregionaliseerde gegevens over het aantal werkzame personen en over de bruto investeringen in vaste activa. Ook de regionale cijfers met betrekking tot de rekening van de huishoudens maken deel uit van het geheel. Wat dit laatste betreft, gaat het om de belangrijkste variabelen uit de rekening voor de bestemming van de primaire inkomens (beloning van werknemers en inkomen uit vermogen) en de secundaire inkomensverdeling (belastingen, sociale bijdragen en uitkeringen en beschikbaar inkomen).

### 6. Historische reeksen

In oktober 2002 werden de historische reeksen van de nationale rekeningen volgens het ESR 1995 gepubliceerd.

De historische reeksen, die de periode 1970-1995 bestrijken, omvatten:

- de samenstelling van het bruto binnenlands product vanuit de drie invalshoeken van de nationale rekeningen tegen lopende prijzen tegen de prijzen van 1995;
- de toegevoegde waarde per bedrijfstak (31 bedrijfstakken) tegen lopende prijzen en tegen prijzen van 1995;
- de beloning van werknemers per bedrijfstak (31 bedrijfstakken) tegen lopende prijzen;
- de finale consumptie van de huishoudens per product (16 producten) tegen lopende prijzen en tegen prijzen van 1995;
- de sectorrekeningen;
- de kapitaalgoederenvoorraad en investeringen tegen lopende prijzen en tegen prijzen van 1995.

Met uitzondering van de overheidsrekening, die voor de periode vanaf 1970 volgens het ESR 1995 werd opgesteld, werden de sectorrekeningen slechts tot 1985 geretropoleerd. Het grootste deel van de belangrijkste informatiebronnen voor de financiële en niet-financiële ondernemingen is immers pas vanaf dat jaar beschikbaar. De rekening van de financiële vennootschappen werd overigens niet geretropoleerd naar subsectoren.

## 7. Contactpersonen

- Methodologie  
Geert Detombe            Tel. +32 2 221 30 40        Fax +32 2 221 32 30  
e-mail: geert.detombe@nbb.be
  
- Productieoptiek van het bbp en aanbod- en gebruikstabellen  
Hans De Dyn            Tel. +32 2 221 30 38        Fax +32 2 221 31 43  
e-mail: hans.dedyn@nbb.be
  
- Bestedingsoptiek van het bbp en kapitaalgoederenvoorraad  
Bertrand Jadoul        Tel. +32 2 221 52 69        Fax +32 2 221 31 43  
e-mail: bertrand.jadoul@nbb.be
  
- Sectorrekeningen  
Catherine Rigo        Tel. +32 2 221 44 08        Fax +32 2 221 32 30  
e-mail: catherine.rigo@nbb.be
  
- Rekeningen van de overheid  
Claude Modart        Tel. +32 2 221 30 26        Fax +32 2 221 32 30  
e-mail: claude.modart@nbb.be
  
- Kwartaalrekeningen, flashraming en arbeidsmarkt  
Isabelle Brumagne     Tel. +32 2 221 28 77        Fax +32 2 221 31 07  
e-mail: isabelle.brumagne@nbb.be
  
- Regionale rekeningen  
Monica Maeseele      Tel. +32 2 221 30 28        Fax +32 2 221 31 43  
e-mail: monica.maeseele@nbb.be
  
- Verspreiding van de reeksen (online consultaties)  
Alexander Foket        Tel. +32 2 221 30 45        Fax +32 2 221 32 30  
e-mail: alexander.foket@nbb.be





## Algemene opmerkingen

In een aantal tabellen zijn de totalen, ten gevolge van afrondingen, niet steeds gelijk aan de som van de rubrieken.

De website van de Nationale Bank van België (<http://www.nbb.be/app/cal/N/calthema.htm>) bevat de publicatiekalender van de belangrijkste economische statistieken opgesteld door de Bank en het INR.

In uitvoering van de SDDS-verplichting (IMF's Special Data Dissemination Standard) zijn ook alle statistieken die deel uitmaken van de SDDS in de kalender opgenomen. Publicatiedata zijn overgenomen van de instelling die de statistiek opstelt; sommige onder hen publiceren via hun eigen verspreidingskanalen ruimere kalenders over hun statistieken dan die vermeld op de website van de Bank.



## Conventionele tekens

r	ramingen
v	voorlopig resultaat
-	het gegeven bestaat niet of heeft geen zin
n.	niet beschikbaar
p.m.	pro memorie
pct.	percent
0 of 0,0	nul of minder dan de helft van de laatst in aanmerking genomen eenheid



## Lijst van afkortingen

BBP	bruto binnenlands product
BNI	bruto nationaal inkomen
ESR	Europees systeem van nationale en regionale rekeningen
IMF	Internationaal Monetair Fonds
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
IZW	Instelling zonder winstoogmerk
SDDS	Special Data Dissemination Standard (IMF)



#### Bestellingen

Voor bestelling van en informatie over abonnementen en kortingen: Nationale Bank van België,  
dienst Documentatie - Publicaties, de Berlaimontlaan 14, 1000 Brussel.

Tel. +32 2 221 20 33 - Fax +32 2 221 30 42  
documentation@nbb.be

#### Voor meer informatie

Wie meer informatie wenst over de inhoud, de methodologie, de berekeningswijze en de bronnen  
kan terecht bij de dienst Nationale & regionale rekeningen en conjunctuur van de Nationale Bank van België.

Tel. +32 2 221 30 40 - Fax +32 2 221 32 30  
nationalaccounts@nbb.be





Nationale Bank van België  
Naamloze vennootschap  
RPR Brussel — Ondernemingsnummer: 0203.201.340  
Maatschappelijke zetel: de Berlaimontlaan 14 — BE-1000 Brussel  
[www.nbb.be](http://www.nbb.be)

Verantwoordelijke uitgever

**Rudi Acx**

Chef van het departement Algemene statistiek

© Illustraties: Nationale Bank van België

Opmaak: NBB Algemene statistiek  
Omslag: NBB TS — Prepress & Image

Gepubliceerd in april 2009